

Екстер'єрні особливості, молочна продуктивність та відтворювальна здатність корів симентальської породи різних виробничих типів

М. Б. Сарахман, П. В. Боднар

bodnarliviv28@ukr.net

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького, м. Львів, Україна

Однією із найстаріших порід світу вважається симентальська, яка набула широкого розповсюдження та визнання завдяки своїй універсальності за напрямом продуктивності. В сучасних стадах симентальської породи наявні тварини кількох виробничих типів: молочного, молочно-м'ясного і м'ясо-молочного напрямку продуктивності. Тварини різних виробничих типів відрізняються за розвитком живої маси та екстер'єру, а відповідно, і за молочною та м'ясною продуктивністю. Жива маса як селекційна ознака у сименталів добре поєднується з високою молочною продуктивністю. З огляду на зазначене, метою нашої роботи було вивчити екстер'єрні особливості, молочну продуктивність та відтворювальну здатність корів симентальської породи різних виробничих типів.

Дослідження провели на тваринах симентальської породи за матеріалами зоотехнічного і племінного обліку корів ФГ «Фаворит-Кім» Стрийського р-ну Львівської обл. Об'єктом досліджень були 36 повновікових корів симентальської породи. Групи тварин формували відповідно до виробничого типу, який визначали за методикою З. Айсанова. Відповідно до методики, тварини були поділені на такі виробничі типи: молочний, молочно-м'ясний та м'ясо-молочний. У результаті досліджень у симентальській породі підтверджено наявність повновікових корів трьох виробничих типів: більш ніж наполовину стадо складається з тварин молочно-м'ясного типу (53%), близько по 20% мають корови молочного та м'ясо-молочного (7% — нетипові).

Одним із засобів екстер'єрної оцінки тварин є аналіз промірів. За одержаними даними різниця за виробничими типами серед піддослідних тварин хоча й невисока, але вірогідна. Так, корови молочно-м'ясного та м'ясо-молочного типів, порівняно з молочними, мали на 1–2 см менші висотні проміри. Широтні ж проміри, навпаки, були вірогідно більшими у корів III групи: за напівобхватом заду та обхватом грудей за лопатками різниця між м'ясо-молочним та молочним типами становила, відповідно, 4,7 та 9,4 см. Корови молочно-м'ясного типу також вірогідно перевершували тварин I групи за шириною грудей за лопатками на 3,7, за шириною заду в сідничних горбах — на 1,4 і за напівобхватом заду — на 3,9 см.

Молочна продуктивність корів залежала від належності до виробничого типу. Так, найвищий надій молока і кількість молочного жиру спостерігали у корів молочного типу (4185 і 158,2 кг), що більше від молочно-м'ясного та м'ясо-молочного, відповідно, на 120 ($P<0,01$) і 2,9 кг ($P<0,05$) та 335 ($P<0,001$) і 8,0 кг ($P<0,05$). Вищим вмістом жиру в молоці відзначалися корови м'ясо-молочного типу — 3,91%, що більше від корів молочного і молочно-м'ясного типів, відповідно, на 0,13 та 0,09% при $P>0,05$ в обох випадках. У результаті оцінки відтворювальної здатності корів різних виробничих типів встановлено, що тривалість лактацій та тільності у корів за типами вірогідних відмінностей не мали. За тривалістю сервіс-періоду різниця на користь м'ясо-молочного типу перед молочним становила 6,3 днів. Заплідненість корів м'ясо-молочного типу була найвищою і після першого осіменіння становила 80%, у корів молочно-м'ясного типу була на 5% меншою, а молочного — нижчою на 25%. Відповідно до збільшення сервіс-періоду у корів молочного типу подовжувався і сухостійний — на 6 днів від м'ясо-молочних. Все наведене вище обумовило розбіжності по групах за міжотельним періодом коефіцієнтом відтворної здатності.

Найбільша рентабельність виробництва молока отримана від використання корів молочного типу (38,4%), що на 0,8% більше, ніж від використання молочно-м'ясного та 5,3% — від використання м'ясо-молочного типу корів.

Отже, в умовах ФГ «Фаворит-Кім» для виробництва молока найбільш ефективно використовувати корів молочного та молочно-м'ясного типу.